

Wong vill ha action

Han är en länk mellan Sverige och Kina. En prisad grävande journalist.

Men nu byter Ola Wong kostym och skriver sin första thriller: – Gillar man sex, våld och humor så gillar man Blodröda kräftor.

LITTERATUR. Ola Wong växte upp i Rydboholm, utanför Borås. Han gick journalistutbildning i Stockholm, fick stipendium och började studera i Kina. Det var åtta år sedan och han bor kvar. Han har beskrivit Kina i ett otal artiklar, krönikor – och prisbelönta avslöjanden.

Men i sin första thriller, *Blodröda kräftor*, har han bara velat skriva något spännande. Byta genre.

– En bra journalist ska vara ett litet svart moln av hat, som man spyr ur sig i små regnmängder då och då. Men i dålig journalistik har man en tendens att släta ut, lägga ett grått raster över allt. Som skönlitterär författare kan man ta ut svängarna man behöver inte faktakolla varje kommatecken. Ola Wong tog ledigt ifjol. Fick en förläggare att läsa första kapitlet på *Blodröda kräftor* och blev tillräckligt uppmuntrad för att hyra en lägenhet i Taipei, ”denna Asiens pärla”, i Taiwan under ett halvår. Han satt på kafé och skrev:

– Och så hände det som nog alltid händer. Personerna jag skrev om fick eget liv. Jag gick till ett badhus och simmade och under tiden hörde jag dem. Sedan gällde det att försöka komma ihåg vad de sa tills jag hann skriva ner det.

Blodröda kräftor är början på en serie om Eliza Su. Uppväxt i Sverige, vicechef för undersökningsfirman Riskkontroll med kontor i

»»» Ola Wong

Född: 1977

Uppväxt: I Borås, gick på Bäckängsgymnasiet.

Bor: I Shanghai sedan 2002. Är på väg att flytta till Peking.

Kuriosa: togs som spion i Zambia förra året (någon timme) där han var för att undersöka hur Kina bygger en frihandelszon i Afrika.

Skriver för: Svenska Dagbladet, Sydsvenskan och Borås Tidning.

Tidigare böcker: No, I'm from Borås (2004), När tusen eldar slickar himlen (2007), Sjukt billigt (med Jörgen Huitfeldt och Thelia Johnson, 2007).

Prisad som: Årets grävande journalist, Årets miljöjournalist, Röda korsets journalistpris, Stora radiopriset i klassen Årets public service.

Aktuell med: Blodröda kräftor – jakten på Henry Wu.

»»» Tre avslöjanden

■ Svenska gatstenar och smycken slipas av kinesiska arbetare utan skyddsutrustning, vilket leder till stendammslunga och plågsam död. Sveriges största städer införde miljökrav på ofrentliga inköp från Kina.

■ Den kinesiska jätteinvesteringen i Kalmar var konkursmässig.

■ Borås stad har skrivit avtal om att stödja textilexporten i Kina.

både Malmö och Shanghai. Ett högaktuellt yrke:

– Jag har några bekanta som jobbar på sådana undersökningsbolag. De hjälper västerländska företag att kontrollera vilka kinesiska företag som är seriösa. De liknar journalister, kan stå utanför företagsgrindar och prata med arbetare.

Men Eliza Su går längre, bryter sig in i en fabrik som

exporterar kräftor till Sverige och avslöjar en skandal med slavar, sexslaveri och mord. Är det ett sätt för Ola Wong att berätta sådant han inte kan berätta som journalist? Nej, inte direkt. Även om det funnits skandaler i Kina med till exempel barnarbete, så har han skruvat och överdrivit.

– Stieg Larsson ger inte en fullständig bild av Sverige. Jag ger ingen fullständig bild av Kina.

Självsäker tjej

Eliza Su är en hårtslående, dynamisk hjältinna som påminner om både Modesty Blaise och Lisbeth Salander. Och hon har ett ljuvligt gott självförtroende. Hon ser sig i spegeln och tänker ”Snygg, snygg, snygg. Jag är så jävla snygg.”

– En typisk kinesisk tjej, skulle jag vilja säga. Jag har aldrig träffat så många självsäkra tjejer som i Kina, säger Ola Wong (och lägger till att Eliza Su har en förebild i verkligheten). Han ser två förklaringar till kinesiska tjejers framgångar:

– Ett barnssystemet i Kina gör att flickor blir lika bortskämda som pojkar. Och ett utbildningssystem som premierar den som är bäst. Flickor är ju bättre i skolan och mer ambitiösa.

Ola Wong intervjuade den kvinnliga vd:n för Skype och frågade hur högt hennes självförtroende var på en skala av ett till tio.

– ”Tio!” Jag frågade en nyexaminerad, 25-årig ekonom på en investmentbank samma sak. Hon sa ”sju”. Varför inte tio? ”De andra tre är att växa i.” Och Kina har flest self-made kvinnliga miljardärer på världens tio-i-topp.

Blodröda kräftor är en satir över Kina – girigheten, cynismen och affärskoderna hos

Ola Wong på besök i sin gamla hemstad Borås. Där växte han upp. Men sedan sju år tillbaka bor

den nya miljardärsklassen. (När Eliza Sus moster hoppar från en skyskrapa och slår ihjäl en turist med sin Louis Vitton-handväska, är myndigheterna mest oroad för turistnäringen.)

Men boken är också en satir över ett naivt Sverige som inte hängt med i utvecklingen. Som inte inser att idag har allt en koppling till Kina:

– Jag kan bli chockad över den ekonomiska analfabetismen även hos välutbildade människor i Sverige! När man inte inser att i slutändan är det plånboken som avgör.

Svenska fördomar

I boken speglas den svenska naivismen i ett idealistiskt AFA-kollektiv i Malmö.

Eliza Sus gamla pojkvän

Hampus försöker bli entreprenör (säljer närodlad marajuana) och gör farsartade aktioner:

– Och det är baserat på verkliga intervjuer, verkliga händelser. Som när aktivister skulle befria Rosengård och de som bodde där körde ut dem.

Riktigt road är Ola Wong av att Hampus får ihop det med Eliza Sus kusin Vicky.

Legendariskt hotell till salu

USA. Chelsea Hotel i New York har inspirerat konstnärer som Arthur Clarke och Sid Vicious. Nu är det legendariska hotellet ute till försäljning, skriver Reuters.

Chelsea Hotel byggdes 1883, sedan dess har bland andra ikoner som Bob Dylan, Janis Joplin, Andy Warhol, Jim Morrison och Arthur Miller valt att bo på hotellet under perioder av sina liv. Hotellet är också känt för att poeten Dylan Thomas kollapsade där strax innan han dog 1953 och för att Sid Vicious högg ihjäl sin flickvän Nancy Spungen i ett av rummen.

– Hotellets historia gör det till vad det är. Den som köper Chelsea vet vad Chelsea är, säger Loren Riegelhaupt, talesperson för hotellet.

Chelsea Hotel har haft samma ägare de senaste 65 åren – och trots försäljningen menar Loren Riegelhaupt att det även i fortsättningen ska vara ett ställe där kämpande konstnärer kan få en fristad. (TT Spektra)

Boråsutställning på väg till fotomånaden i Paris

Från Moskva, till Paris – via Borås.

Fotoutställningen Tio fotografier har blivit utvald att delta i Mois de la Photo.

KONST. Konstmuseichefen Hasse Persson står på Textilmuseet och packar ner fotografier i trälådor. I går fraktades dessa vidare till Paris och Mois de la Photo, en satsning som är vartannat år och innehåller utställningar från hela världen. I år firar fotomånaden 30-års-jubileum.

Tio fotografier är utvald att medverka och visas på Svenska institutet, vernissage 8 november.

– Det är kul att få profilera Borås konstmuseum.

Utställningen kommer nyss från Moskva, en utställning som Hasse Persson gjorde där – och förra året visades den i Borås.

Nu är den 100 fotografierna alltså på väg till Paris. ■

Krister Persson
krister.persson@bt.se
033-700 07 39

Hasse Persson packar ner Georg Oddners bild på en ung Anita Ekberg. FOTO KRISTER PERSSON

KULTUR

han i Shanghai.

FOTO ANDERS ROBERTSSON

En bild av hur svenska fördomar släpar efter den snabba verkligheten:

–Han stöter på henne för han vill lära känna invandrare. Och så har han dåligt samvete för att han utnyttjar en kvinna från tredje världen. Fast det råkar ju vara en miljärdärsdotter, haha! ■

Inger Melin
inger.melin@bt.se
033-700 07 56

Så har vi inte sett den grävande journalisten Ola Wong förut. I kinesisk operadräkt. Så byter han också genre som skribent.

FOTO KEVIN LEE

Det var inte skreven som var Okej

REFLEKTION. Christer Sandelin i leopardmönstrad catsuit. Sabrina i någon dassig bassäng bärandes på sina enorma bröst som om de var de sista dropparna vatten. Dag Finn med handen över skrevet, poserande med en vit plasthanddusch i en standardrenoverad radhuskabin.

Ja, 80-talets motsvarighet till Klick och Se & Hör bjöd sannerligen på en del rätt tvivelaktigt ögongodis. I dagarna släpps bo-

ken om tidningen Okej, och alla som någonsin bläddrat i den tävlar just nu i revisionistisk nostalgi.

FÖR DET SOM kittlade med Okej var inte de omdömeslösa bildreportagen med pattar, köttslamor och poänglösa artister med nudistambitioner. Längst bak i tidningen fanns det som var spännande på riktigt: insändarsidan. Ett oansenligt uppslag, gärna svart med vitt tryck i bibeliten text, i det närmaste oläsligt utan förstoringsglas även för en elva-åring.

Här luftades kärleksproblem, livsdrömmar, verkliga och hopfantiserade idoldöten, kompis-

konflikter och fritidsintressen. Tjafs med föräldrar, åsikter om mode och stil, helt vanliga B.O. och Du86-brandfacklor som "ursäkta med jag skulle bara vilja klaga lite på alla som klagat. Sluta klaga!". Den ständiga striden mellan hårdrockare och synthare och de som tyckte att man inte borde behöva välja sida. Dikter. Noveller. Allt rymdes på detta av både korrekturavdelningen och layoutavdelningen eftersatta sidpar. Och där efter följde helt bisarra reklamsidor från firmor som sålde T-shirts med pentagramtryck och glansiga M1-jackor i satin med blåsvarta pantrar över ryggtavlan.

Vildvuxen blandning i Ola Wongs thriller

Bok: BLODRÖDA KRÄFTOR – Jakten på Henry Wu
Författare: Ola Wong
Förlag: Lind & Co

RECENSION. Att ännu en författare/journalist ger sig in i kriminalgenren är inget självklart skäl att jubla – marknaden kan ju kännas tämligen mättad. Men så tänker jag att om det handlar om Kina, och om den som skriver är Ola Wong, så kanske det kan finnas en poäng.

Min Wong-läsning har visserligen varit sporadisk, men hans "No, I'm from Borås" var en ganska fantastisk skildring av världshistoriens framfart, speglad i en rumänsk-kinesisk-svensk släkt. Och som journalist har han skrivit intressant om allt från fredspristagaren Liu Xiabo till partidiktatörens lyckliga symbios med rövarkapitalismen, om miljön och hur planetens framtid avgörs av nio män i politbyrå och om den prestigevinst finanskrisen innebar för Kina: den bet inte på kombinationen av politisk repression och superfri marknad.

DET JAG SETT av Wongs Kina-rapportering tyder på att han både innehållsligt och stilistiskt är en vän av drastiska tillspetsningar och rejäl tag, och detsamma gäller hans romandebut. *Blodröda kräftor*, presenteras som den första delen i en serie om Eliza Su; det är hon som berättar, och det är hennes robusta språk som präglar boken. "Tanzhou är inte en ful stad", står det på första raden, "den är en estetisk våldtäkt" – och till yttermera visso "jordens rövhål". Elizas bekantskap med skilda kulturer (hon växte upp i Fisksätra med kinesiska föräldrar) visar sig i hennes brutala beskrivning av staden som befolkad av 5,4 miljoner Bert Karlsson-kopior.

Eliza driver firman Riskkontroll, som jobbar som journalister fast tvärtom: man hindrar företags skandaler från att komma ut. Nu ska hon kolla företaget Red Lobster, lett av titelns ärkeskurk Henry Wu och hans skumma svenska partners. Snart hamnar hon i ett inferno av exploatering där im-

porterade uigurer, barnslavar och handikappade utnyttjas i kraftproduktionen och i bestialisk bordellverksamhet. Både partisekretären och polisledningen deltar i övergreppen, och det här är väl en vanlig bild av Kina: ett land där korruptionen genomsyrar allt. Fast kanske ändå inte riktigt allt, eftersom ett alltför långtgående förfall hotar stabiliteten och den proklamerade harmonin.

Eliza utnyttjar motsättningarna inom maktapparaten för att befria Henry Wus slavar, och visar därmed att hon inte bara är en smart och sexig superkvinna utan ock-

» Och efter att slagit sig lös i skildringen av grotesk nyrikeredom tar Wong här itu med dess ideologiska motpol.

så har en massa socialt samvete. Vilket inte hindrar att hon har en ytterst elastisk affärsmoral, kan beskriva någon som "ett hårigt turkmonster", är klichéromantisk så det förslår och med sina 31 år gravt åldersfixerad. Hon förbryllar mig en stund, tills jag inser att hon inte ska läsas som en rimlig romankarakter.

tär, snarare som en röst för sådant som Wong tycker det är kul att skriva. "I ett land med över tioprocentig tillväxt kan en babian bli rik – förutsatt att babianen är villig att exploatera arbetare utan rätt till fackförening." Sådana saker.

FRÅN TANZHOU FÖRFLYTAS vi via ett Hongkong där somliga lever i ofattbar lyx till Malmö (något till min besvikelse, eftersom det var Kina jag var ute efter). Och efter att slagit sig lös i skildringen av grotesk nyrikeredom tar Wong här itu med dess ideologiska motpol. Han lustmördar utförligt det militanta anarkofeministiska kollektiv som misslyckats med att reclaima Rosengård och tröstar sig med rituellt mumbo-jumbo om det strukturella våldet. Finlir är alltså inte Ola Wongs grej, och bokens vildvuxna blandning av socialreportage, hi-tech-action-shopping-and-fucking-thriller och politisk satir är mindre övertygande än underhållande. Men gott så. ■

Jan Ceder

Eftersom Ola Wong är BT-medarbetare recenseras han av Jan Ceder, kritiker i GT och Bohusläningen

För mig var det livets skola att läsa de där insändarna. Så spännande.

Att Dag Finn, dessutom i feltryck som gjorde att han såg ut att ha en hud gjord av rödrosa kamouflage, faktiskt nästan visade snoppen spelade en helt underordnad roll. ■

Rebecka Åhlund

Okej, inte bara oattar och skrev – utan också en livets skola.

FOTO SCANPIX

